

Alegat 73.

Sprawozdanie

komisji szpitalnej w przedmiocie budowy domu gospodarskiego przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Uchwałą wys. Sejmu z dnia 12. b. m. przekazane zostało komisji szpitalnej do zbadania sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy domu gospodarskiego przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Z tego sprawozdania okazuje się, iż przystępując w r. 1876 do budowy czterech pawilonów szpitalnych (dwóch dla chorych, jednego dla obłąkanych i jednego dla administracyi), nie przewidziano potrzeby urządzenia kuchni, pralni i łazienek, dostarczenia szpitalowi wody i odprowadzenia nieczystości kloaczných, bez czego nowe budowle do użytku oddane być nie mogą.

Pragnąc błąd ten naprawić jak najmniejszym kosztem i w jak najkrótszym czasie, zamierzał Wydział krajowy w roku zeszłym żądać od wysokiej Izby upoważnienia do niezupełnie może odpowiedniego, lecz na dość długi szereg lat wystarczyć mogącego i nie kosztownego urządzenia kuchni w starym gmachu szpitalnym, przerobienia istniejącej pralni i wystawienia łazienek, tudzież wykopania 5 studzień, co byłoby pozwoliło przeprowadzić chorych do nowych pawilonów u św. Łazarza na wiosnę tego roku i rozwiązać z dniem 1. lipca kontrakt o najem gmachu u św. Ducha.

Gdy jednak do tego nie przyszło, a komisya lustracyjna w r. z. oświadczyła się przeciwko połowicznemu załatwieniu sprawy, uznał Wydział kraj. potrzebę wybudowania domu gospodarskiego i nie mogąc doczekać się zwołania wysokiego Sejmu, przystąpił na własną odpowiedzialność do budowy, ażeby jak najprędzej szpital św. Ducha opróżnić i zaoszczędzić tym sposobem znaczne kwoty wydawane corocznie na najem domu i na oddzielną administracyę.

Wobec tego faktu nie czas już zastanawiać się nad korzyściami i niekorzyściami obu dwu powyższych projektów, ani wchodzić w szczegóły przyjętego planu, według którego pod jednym dachem mają być połączone kuchnia, pralnia, łazienki, mieszkania dla służby i maszyna parowa mająca prać, gotować, dostarczać wody i grzać takową, co razem kosztować będzie według kosztorysu 88.922 zł. 67 ct.

Odpowiedzialność tak za plan budynku, jakoteż za stosowność wszystkich wymienionych urządzeń musi ciężać na Wydziale kraj., a komisya szpitalna może tylko, na podstawie zbadanych aktów oświadczyć, iż Wydział kraj. dążył usilnie do jak największego obniżenia kosztów, i że przy gorliwej pomocy komitetu administracyjnego szpitali krakowskich, powiodło mu się skonstruować budowę i wewnętrzne urządzenia za cenę stosunkowo nie wysoką.

Dlatego, jakoteż z powodu, że jak najprędsze przeniesienie chorych od św. Ducha uznaje komisya za korzystne, tak dla tychże chorych, jakoteż dla funduszu krajowego, należy zdaniem jój, uznać za usprawiedliwione przystąpienie do budowy bez poprzedniego zatwierdzenia planu i kosztorysu przez wysoką Izbę i zmierzający do tego wnioski pozwoli sobie komisya poddać pod uchwałę.

Uznając jednak stosowność rozpoczęcia budowy domu gospodarskiego przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie, należy się przecie zastanowić nad ważną kwestyą pokrycia jój kosztów. Wydział krajowy w swoim sprawozdaniu starał się wykazać, iż brakująca kwota może i powinna być wzięta z kapitałów, jakie jeszcze szpital św. Łazarza posiada; kwotę tę oblicza zaś na 73.856 złt. 96¹/₂ ct. Według jego obliczenia następujący jest stan rzeczy:

W r. 1871 pozwolił wys. Sejm na użycie z funduszków szpitalnych na cele budowy nowych pawilonów kwoty	300.000 złt.
z 45.000 zł. przez wysoki Sejm na tenże cel w r. 1868, 1869 i 1870 udzielonych	
pozostało	15.246 ³⁸
z taks za muzykę wpłynęło	4.300 ^{41 1/2}
razem	319.604 ^{79 1/2}

Z tego wydało po koniec roku 1877 na zakupno gruntu	24.006 ²⁵
na budowę z administracją	269.454 ⁰⁹
w r. 1878 wydać jeszcze będzie potrzeba na nowe pawilony	30.885 [—]

Cały fundusz został zatem wyczerpany a nawet okazuje się niedobór 4.740^{54 1/2} wynoszący.

Wydział krajowy sądzi wprawdzie, iż wydatek 24.006 złr. 25 ct. na zakupno gruntu nie powinien być liczony do kosztów budowy; gdyż „jest tylko zamianą kapitałów szpitalnych na posiadłość nieruchomą“ i dla tego wykazuje pozostałość w kwocie 19.265 złr. 70¹/₂ ct. Komisya nie może jednak zgodzić się z tém zapatrywaniem, ponieważ budowy gmachu bez gruntu, na którymby był wzniesiony, wyobrazić sobie niepodobna, ponieważ trudno byłoby usprawiedliwić zamiany kapitałów przynoszących procent na nieruchomość, z której żadnego dochodu spodziewać się nie można, ponieważ dalej dotąd w zawieszeniu pozostaje kwestya, czy kapitał szpitalny na budowę użyty, ma być do funduszu szpitalnego z funduszu krajowego zwrócony w całości lub w części, czyli innymi słowy: za czyją własność nowe pawilony szpitala uważać należy, a nakoniec ponieważ wysoki Sejm w r. 1871. uchwalił użyć kapitałów będących własnością szpitali św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie do wysokości 300.000 zł. w. a. „na wybudowanie nowego gmachu szpitalnego w Krakowie“, tudzież na „zakupienie na ten cel potrzebnych gruntów z realnością szpitala sw. Łazarza graniczących“.

Komisya musi zatem wydatek na zakupno gruntu pod szpital liczyć do wydatku na budowę i przyjąć, iż kwota 300.000 złt. na ten cel przeznaczona, została przekroczoną jak powyżej wykazano o

4.740^{54 1/2} ct.

Według sprawozdania Wydziału krajowego potrzeba prócz tego:

Na budowę domu gospodarskiego	83.922 ⁶⁷
na przerobienie trupiarni	200 [—]
„ „ starego gmachu	4.000 [—]
na prowadzenie robót	5.000 [—]
razem	93.122 ⁶⁷

do czego dodawszy niedobór funduszu budowy	4.740 ^{54 1/2}
okazuje się potrzeba pokrycia w sumie ogólniej	97.863 ^{21 1/2}

Wydział krajowy proponuje użycia na ten cel kapitałów szpitalnych już ściągniętych w sumie 55939¹² ct. i pokrycia reszty wydatku z kapitałów jeszcze nieściągniętych. Zachodzi jednak pytanie, czy kapitały szpitalne mogą być na ten cel użyte bez zastrzeżenia.

Wysoki Sejm uchwalił wprawdzie w r. 1871. użycie na budowę nowego szpitala sumy 300.000 złt. w. a. z funduszków szpitali krakowskich, zostawiając w zawieszeniu kwestyę, czy kapitał ten ma być funduszowi szpitalnemu zwrócony z funduszu krajowego, aż do ostatecznego rozpoznania natury kapitałów szpitalnych i polecił Wydziałowi krajowemu „gruntowne zbadanie poszczególnych

fundacyi, z których składa się majątek szpitali krakowskich i wyświęcenie stosunku funduszu krajowego do majątku tychże szpitali". Czyniąc po części zadość temu poleceniu, przedstawił Wydział krajowy w r. z. sprawozdanie o stanie funduszów, stanowiących majątek szpitala św. Łazarza w Krakowie, które pod obradę wys. Sejmu nie przyszło. Do tego sprawozdania dołączony wykaz zapisów na rzecz szpitala uczynionych, podaje wprawdzie z drobiazgową dokładnością obrót każdego kapitału, wylicza też daty fundacyi i nazwiska fundatorów, lecz pozostawia wiele do życzenia pod względem dokładności określenia celu, na jaki fundacye były przeznaczone. Pod tym względem wykaz ten musi zatem być uzupełniony, do czego zmierzający wniosek pozwole sobie komisya wysokiej Izbie przedstawić. Dopóki to uzupełnienie nie nastąpi, niepodobna orzec, które z kapitałów mogłyby na budowę być użyte a które z nich tknięte być nie mogą, albo po ich naruszeniu muszą być zwrócone z funduszu krajowego lub z innego.

Lecz przypuściwszy z Wydziałem krajowym, iż wszystkie kapitały szpitalne, z wyjątkiem na specjalne cele przeznaczonych, a w tegoroczném sprawozdaniu Wydziału krajowego (L. 29.703) litera A oznaczonych, mogą być na ten cel użyte, i w takim przecieź razie zachodzą jeszcze dwie wątpliwości.

Po 1sze. Wszystkie kapitały szpitalne z małymi wyjątkami należą do szpitala Św. Łazarza, czyli do szpitala chorych, nowe pawilony zaś wybudowane zostały dla obłąkanych i dla syfilitycznych, mieszczących się u Św. Ducha. Należałoby zatem rozstrzygnąć pytanie, czy przez przeniesienie tych dwóch oddziałów, zniesiona zostanie odrębność szpitali i ich funduszów, i czy przez to zdjęty zostanie z funduszu krajowego obowiązek ponoszenia kosztów umieszczenia syfilitycznych i obłąkanych, lub uzupełnienia tego, czego fundusz szpitala św. Ducha pokryć nie potrafi.

Zdaniem komisyi, jeżeli może być wątpliwe rozstrzygnięcie co do syfilitycznych, nie zachodzi żadna wątpliwość co do obłąkanych, których pomieszczenie i utrzymanie zawsze na funduszu krajowym ciążyło.

W każdym więc razie przynajmniej wydatek na budowę pawilonu dla obłąkanych, w kwocie, o ile dotąd wiadomo około 97.000 zł. w. a., wraz z odpowiednią częścią wydatku na budowę domu administracyjnego i budynku gospodarskiego, winien być, zdaniem komisyi, szpitalowi św. Łazarza zwrócony, po potrąceniu kwoty, jaka na ten cel z majątku szpitala św. Ducha prawnie użyta została.

Drugą wątpliwość nasuwa ta okoliczność, iż szpital Św. Łazarza obowiązany był według erekcyi i dotychczasowych przepisów, leczyc ubogich chorych bezpłatnie, o ile jego fundusze wystarczają, a względnie regulować taksę leczenia według wysokości wydatków po strąceniu od nich własnych dochodów szpitala. Wprawdzie otkąd fundusz krajowy ponosi w całości koszt leczenia za ubogich chorych, zdaje się obojętną rzeczą, czy taksa jest wyższą lub niższą; wszelako należy zważyć, iż ustawa z r. 1874 o kosztach leczenia może być w przyszłości zmieniona, tudzież, iż oprócz tych, za których na mocy świadectwa ubóstwa, fundusz krajowy płaci koszt leczenia, znajduje się w szpitalu jeszcze wielu chorych, nie mogących się takim świadectwem wykazać, niemniej jednak biędnych, dla których nawet nie wielka różnica w taksie, ogromne ma znaczenie. Dla tych rzeczywiście najbiędniejszych, którzy częstokroć ostatni grosz swój wydać są zmuszeni dla opłacenia kosztów kuracyi, nie jest to rzeczą obojętną, czy szpital ma lub niema kilkanaście tysięcy złotych własnych dochodów, czy zatem taksa będzie wynosiła 75 czyli téż 60 lub 50 centów.

Nakoniec i to jeszcze podnieść wypada, iż z nadwyżki dochodów szpitala Św. Łazarza wpłynęło do funduszu krajowego :

w roku 1867	.	.	.	15.255 zł. 26 ct.
w roku 1871	.	.	.	12.450 " 55 "
w roku 1876	.	.	.	18.265 " 68 "
Razem	.	.	.	45.971 zł. 49 ct.

od czego odjąwszy niedobór r. 1875 z funduszu krajowego pokryty w kwocie 5.247 zł. 28 ct.
okazuje się, iż od roku 1866 fundusz krajowy pobrał z dochodów szpitala Św. Łazarza na swoją korzyść 40.724 zł. 21 ct.

Komisya szpitalna zważywszy zatém, iż zachodziła nagląca potrzeba zaradzenia brakowi wody, jakoteż niedostatkowi kuchni, pralni i łazienek przy nowowubudowanych pawilonach u Św. Łazarza w Krakowie,

zważywszy iż Wydział krajowy dla zaradzenia temu brakowi rozpoczął na własną odpowiedzialność budowę domu gospodarskiego i na pokrycie kosztów téj budowy użył pozostałych kapitałów szpitalnych,

zważywszy, iż dotąd nierozstrzygnięte jest pytanie, czy koszta budowy nowych pawilonów ma ponosić fundusz krajowy, czy fundusz szpitalny, a w ostatnim wypadku, jaka część kosztów miałaby być poniesioną z funduszu szpitala Św. Łazarza, którego przeważnie użyto do pokrycia wydatków na cel budowy;

zważywszy, iż niewiadomo, które z kapitałów szpitalnych mogłyby być użyte na pokrycie kosztów budowy, a które są nietykalne;

zważywszy nakoniec, iż bez wszystkich tych wiadomości nie podobna osądzić, o ile użyte kapitały mają szpitalowi Św. Łazarza być zwrócone, ani z jakiego funduszu; wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje za usprawiedliwione rozpoczęcie przez Wydział krajowy budowy budynku gospodarskiego przy szpitalu Św. Łazarza w Krakowie, zostawiając Wydziałowi krajowemu odpowiedzialność za plan budowy i za wewnętrzne urządzenia.

2. Sejm przyjmuje do wiadomości użycie tymczasowe na pokrycie kosztów téj budowy reszty kapitałów szpitalnych.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby czy to przez umyślną komisję, czy w innéj drodze, zbadał gruntownie cel i przeznaczenie wszystkich fundacyi i legatów należących do szpitali Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie i przedstawił wynik tego badania na najbliższej sesyi sejmowej wraz z umotywowanym projektem podziału tego majątku między oddziały szpitalne, dalej

ażeby wyświecił stosunek funduszu krajowego do majątku tychże szpitali,

ażeby przedstawił dokładny rachunek kosztów budowy i to oddzielnie dwóch pawilonów szpitalnych, pawilonu dla obłąkanych, budynku administracyjnego i gospodarskiego,

ażeby wyjaśnił, na jakich funduszach ciąży obowiązek opędzenia kosztów budowy każdego z tych gmachów,

ażeby nakoniec podał projekt refundowania naruszonych kapitałów szpitalnych, o ileby się tego okazała potrzeba.

Lwów 24. września 1878.

C. Haller,

Zastępca przewodniczącego i sprawozdawca.